

мації про визначення ринкової вартості об'єктів нерухомості й землі; запровадження системи громадського обговорення інвестиційних проектів розвитку інфраструктури й обслуговування території тощо.

Таким чином, з метою забезпечення раціонального використання комунальної нерухомості та формування ефективного ринку землі й нерухомості необхідне створення відповідних економічних, організаційних, правових та інших передумов через реалізацію інвестиційного й бюджетного потенціалу ринку землі та нерухомості, забезпечення його прозорості, нормативно-правове забезпечення легального функціонування і цивілізованого регулювання. Реалізація зазначених заходів дозволить отримувати економічний ефект як за рахунок подальшої приватизації нерухомості та землі комунальної форми власності, так і за рахунок збільшення надходжень від орендної плати, забезпечення контролю та своєчасності надходжень від використання комунального майна.

Перелік питань у сфері регулювання комунальних ресурсів, вирішення яких потребує законодавчого вдосконалення, мабуть, не може бути вичерпним. До того ж, постійно з'являються нові проблеми, які потребують оперативного реагування. Вирішення зазначених питань та впровадження конкретних заходів за окресленими напрямками сприятимуть підвищенню ефективності управління ресурсною базою місцевого самоврядування в Україні, його економічному піднесенню, стане запорукою сталого розвитку території, залучення інвестицій для розвитку населених пунктів, збільшення надходжень до бюджетів.

Література: 1. Богачов С. Економіко-математична модель вибору альтернативного варіанта використання міських земель [Електронний ресурс] / С. Богачов, О. Таран. – Режим доступу : <http://www.experts.in.ua/baza/analytic/index.php>. 2. Дідовець І. Моделювання сценаріїв управління об'єктами комунальної нерухомості / І. Дідовець // Економіст. – 2006. – № 10. – С. 36–39. 3. Лега В. Правові та економічні аспекти розмежування земель державної та комунальної власності / В. Лега // Юридичний журнал. – 2007. – № 7/8. – С. 62–64. 4. Сунцова О. О. Оптимізація бюджетної складової макроекономічного механізму державного і регіонального розвитку / О. О. Сунцова // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 12. – С. 45–52. 5. Русанюк З. Основні напрями підвищення ефективності управління землями комунальної власності в Україні / З. Русанюк // Управління сучасним містом. – 2003. – № 10–12 (12). – С. 198–201. 6. Круглов В. В. Проблеми і тенденції управління державним майном в Україні / В. В. Круглов, С. В. Морозова // Економіка розвитку. – 2011. – № 1 (57). – С. 64–66. 7. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – 356 ст. 8. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України № 280/97-ВР від 21.05.1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – 170 ст. 9. Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності : Закон України № 147/98-ВР від 03.03.1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 34. – 228 ст. 10. Про розмежування державного майна між загальнодержавною (республіканською) власністю і власністю адміністративно-територіальних одиниць (комунальною власністю) : Постанова КМУ № 311 від 05.11.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=311-91-%EF>. 11. Про прискорення передачі об'єктів соціальної інфраструктури права державної власності у комунальну власність : Указ Президента України № 648 від 15.06.1999 р. // Офіційний вісник України. – 1999. – № 24. – 1099 ст.

References: 1. Bohachov S. Ekonomiko-matematichna model vybory alternatyvnoho varianta vykorystannia miskykh zemel [Electronic resource] / S. Bohachov, O. Taran. – Access mode : <http://www.experts.in.ua/baza/analytic/index.php>. 2. Didovets I. Modeliuvannia stsenariiv upravlinnia obiektyamy komunalnoi nerukhomosti / I. Didovets // Ekonomist. – 2006. – No. 10. – Pp. 36–39. 3. Leha V. Pravovi ta ekonomichni aspekty rozmezhuвання zemel derzhavnoi ta komunalnoi vlasnosti / V. Leha // Yurydychnyi zhurnal. – 2007. – No. 7/8. – С. 62–64. 4. Suntsova O. O. Optymizatsiia biudzhetoj skladovoi makroekonomichnoho mekhanizmu derzhavnogo i rehionalnoho rozvytku / O. O. Suntsova // Aktualni problemy ekonomiky. – 2012. – No. 12. – Pp. 45–52. 5. Rusaniuk Z. Osnovni napriamy pidvyshchennia efektyvnosti upravlinnia zemliamy komunalnoi vlasnosti v Ukraini / Z. Rusaniuk // Upravlinnia suchasnym mistom. – 2003. – No. 10-12 (12). – Pp. 198–201. 6. Kruhlov V. V. Problemy i tendentsii upravlinnia derzhavnym mainom v Ukraini / V. V. Kruhlov, S. V. Morozova // Ekonomika rozvytku. – 2011. – No. 1 (57). – Pp. 64–66. 7. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy No. 435-IV vid 16.01.2003 r. // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2003. – No. 40–44. – 356 st. 8. Pro mistseve samovriaduvannia : Zakon Ukrainy No. 280/97 VR vid 21.05.1997 r. // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 1997. – No. 24. – 170 st. 9. Pro peredachu ob'ektiv prava derzhavnoi ta komunalnoi vlasnosti : Zakon Ukrainy No. 147/98-VR vid 03.03.1998 r. // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 1998. – No. 34. – 228 st. 10. Pro rozmezhuвання derzhavnogo maina mizh zahalnoderzhavnoiu (respublikanskoiu) vlasnistiu i vlasnistiu administratyvno-terytorialnykh odynyts (komunalnoiu vlasnistiu) : Postanova KМУ No. 311 vid 05.11.1991 r. [Electronic resource]. – Access mode : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=311-91-%EF>. 11. Pro pryskorennya peredachi ob'ektiv sotsialnoi infrastruktury prava derzhavnoi vlasnosti u komunalnu vlasnist : Ukaz Prezydenta Ukrainy No. 648. vid 15.06.1999 r. // Ofitsiinyi visnyk Ukrainy. – 1999. – No. 24. – 1099 st.

Інформація про автора

Андрєєва Олена Юрїївна – канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємств Донбаської національної академії будівництва і архітектури (86123, Україна, Донецька обл., м. Макіївка, вул. Державина, 2, e-mail: leka-05@mail.ru).

Інформація об авторе

Андрєєва Елена Юрьевна – канд. екон. наук, доцент кафедры экономики предприятий Донбасской национальной академии строительства и архитектуры (86123, Украина, Донецкая обл., г. Макеевка, ул. Державина, 2, e-mail: leka-05@mail.ru).

Information about the author

O. Andriieva – Ph.D. in Economics, Associate Professor of the Department of Enterprise Economics of Donbas National Academy of Civil Engineering and Architecture (2 Derzhavin St., 86123, Makiivka, Donetsk region, Ukraine, e-mail: leka-05@mail.ru).

Рецензент
докт. екон. наук,
професор Гавкалова Н. Л.

Стаття надійшла до ред.
08.04.2013 р.

МОДЕЛЮВАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ГЛОБАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ З ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ МАКРО-, МЕТА- ТА МЕГАРІВНІВ ПІВДЕННО-СХІДНОЇ АЗІЇ

УДК 339.9:330.34

Шандрук С. М.

Здійснено комплексне дослідження взаємодії глобальних корпорацій з економічними системами макро-, мета- та мегарівнів і обґрунтовано її асиметричний характер. Проаналізовано системні структурні трансформації в соціально-економічному розвитку країн Південно-Східної Азії і моделях їх можливого економічного зростання.

Визначено напрями вдосконалення сучасної парадигмальної конструкції глобального розвитку економічних систем Південно-Східної Азії. Вивчено процеси системної взаємодії національних господарств в умовах глобальної конкуренції. Проведено факторний аналіз конкурентного статусу економічних систем макро-, мета- та мегарівнів Південно-Східної Азії у глобальній економічній системі. Визначено регіональні та загальнонаціональні аспекти факторного моделювання конкурентоспроможності. Обґрунтовано об'єктивну необхідність мобілізації ресурсних та інноваційних факторів висококонкурентного розвитку національних економік.

Ключові слова: конкурентний статус, глобалізація, глобальний попит, глобальна пропозиція, імператив, інновація, парадигма, транснаціональна корпорація.

МОДЕЛИРОВАНИЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ГЛОБАЛЬНЫХ КОРПОРАЦИЙ С ЭКОНОМИЧЕСКИМИ СИСТЕМАМИ МАКРО-, МЕТА- И МЕГАУРОВНЕЙ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ АЗИИ

УДК 339.9:330.34

Шандрук С. Н.

Осуществлено комплексное исследование взаимодействия глобальных корпораций с экономическими системами макро-, мета- и мегаровней и обоснован его асимметрический характер. Проанализированы системные структурные трансформации в социально-экономическом развитии стран Юго-Восточной Азии и моделях их возможного экономического роста. Определены направления совершенствования современной парадигмальной конструкции глобального развития экономических систем Юго-Восточной Азии. Изучены процессы системного взаимодействия национальных хозяйств в условиях глобальной конкуренции. Проведен факторный анализ конкурентного статуса экономических систем макро-, мета- и мегаровней Юго-Восточной Азии в глобальной экономической системе. Определены региональные и общенациональные аспекты факторного моделирования конкурентоспособности. Обоснована объективная необходимость мобилизации ресурсных и инновационных факторов высококонкурентного развития национальных экономик.

Ключевые слова: конкурентный статус, глобализация, глобальный спрос, глобальное предложение, императив, инновация, парадигма, транснациональная корпорация.

MODELLING THE INTERACTION OF GLOBAL CORPORATIONS WITH ECONOMIC SYSTEMS OF MACRO-, META- AND MEGALEVELS IN SOUTH-EAST ASIA

UDC 339.9:330.34

S. Shandruk

Complex research of interaction between global corporations and economic systems of macro-, meta- and megallevels has been held. Its asymmetric character has been substantiated. Systems structural transformations in socio-economic development of South-East Asia countries and the models of their economic growth have been analysed. The directions of improving current construction of the global development of South-East Asia economic systems have been established. The processes of system interaction of national economies under the global competition have been studied. Factor analysis of the competitive status of South-East Asia economic systems of macro-, meta- and megallevels in global economic system has been held. Regional and national aspects of factor modelling of competitiveness have been established. The objective need and economic expediency of mobilization of resource and innovative factors for South-East Asia high competitiveness status have been grounded.

Keywords: competitive status, globalization, global demand, global supply, imperatives, innovation, paradigm, multinational corporation.

Проблематику досліджень сучасного світу суттєво корегує системна трансформація економічної, політичної, інформаційно-технологічної, соціокультурної міжцивілізаційної взаємодії в контексті глобалізаційної парадигми розвитку у складному симбіозі сучасних економічних ідеологій. Відбувається становлення глобальної економіки – феномену XXI століття, який, з одного боку, здатен мобілізувати світовий ресурсний потенціал у напрямі його ефективної реалізації, динамізувати міжнародний рух факторів, оптимізувати галузеві-регіональні пропорції, а з другого – породжує складні для розуміння й вирішення проблеми соціально-економічного розвитку людської цивілізації. Асинхронність, диспропорційність та нерівномірність взаємовідносин суб'єктів глобальної економічної системи стають каталізаторами кризових

явищ і процесів з руйнівним потенціалом глобального масштабу. Водночас в епіцентрах криз зосереджуються імпульси не тільки деструктивні, але й прогресу, акселерується пошук адекватних моделей поведінки корпорацій, країн, регіональних та міжрегіональних утворень, міжнародних організацій.

У наукових працях багатьох вчених у галузі конкуренції, макроекономіки, міжнародної та національної економіки містяться фундаментальні розробки питань, пов'язаних із визначенням напрямів розвитку світового господарства, ступенем участі різних країн у системі міжнародного поділу праці. До їх числа можна віднести вітчизняних вчених-економістів З. Варналія, А. Гальчинського, О. Длугопольського, А. Жуковську, С. Мочерного, О. Мозгового, Т. Орехову, Я. Столярчука, І. Сазонця, А. Гладченко та ін. [1 – 5].

Серед фахівців, які займаються проблемами країн, що розвиваються, зокрема регіоном Південно-Східної Азії (ПСА), можна назвати наступних: В. Братюка, Дж. Даннінг, Р. Фіндлая, В. Ростю, В. Льюїс та ін. [6 – 10].

Визначення загальних об'єктивних передумов і закономірностей розвитку економічних процесів у сучасному світі, перспектив та основних проблем переходу до інноваційної моделі розвитку, а також урахування унікальності умов функціонування країн Південно-Східної Азії підвищує значущість досліджень такого роду, відкриваючи можливість синхронізувати ці процеси і зміцнити взаємодію в рамках регіонального співробітництва, а також використовувати позитивний досвід найбільш провідних країн цього регіону країнами, які лише вступають на шлях інноваційного розвитку. Незважаючи на велику кількість робіт як зарубіжних, так і вітчизняних учених із питань транснаціоналізації та глобальної економічної інтеграції, потребує дослідження на основі новітніх теоретико-методологічних підходів відповідно до сучасних імперативів економічного розвитку проблема транснаціоналізації економічних систем різних рівнів, яка відбувається під впливом посилення процесу глобальної інтеграції.

Метою статті є розробка моделі формування транснаціоналізації взаємопов'язаних економічних систем мікро-, мезо-, макро-, мета- та мегарівнів у процесі глобальної інтеграції країн

Південно-Східної Азії з урахуванням її асиметричного характеру та становлення процесів глобальної регіоналізації як наступної, більш високої форми глобалізації.

Національні стратегії економічного розвитку країн Південно-Східної Азії базуються, насамперед, на: ефективному підключенні народногосподарських комплексів до транснаціональних виробничих мереж, поглибленні науково-технічної кооперації з провідними західними компаніями, технологічній кластеризації національних економік, державній підтримці фундаментальних наукових досліджень, нарощуванні капіталовкладень у розвиток національного людського ресурсу, модернізації освітніх систем, підвищенні якості університетської освіти, масовій підготовці фахівців за спеціальностями, які презентують інноваційну модель економічного розвитку та ін. [2; 3]. Саме ці умови дозволили азійським країнам за короткий історичний період пройти шлях від бідних аграрних держав до активних учасників світових інноваційних процесів та стати новими центрами світового економічного суперництва. Запропонована модель формування транснаціоналізації взаємопов'язаних економічних систем мікро-, мезо-, макро- мета- та мегарівнів (рисунок) відображає внутрішні конкурентні відносини експортно-орієнтованої галузі й ефект від кооперування.

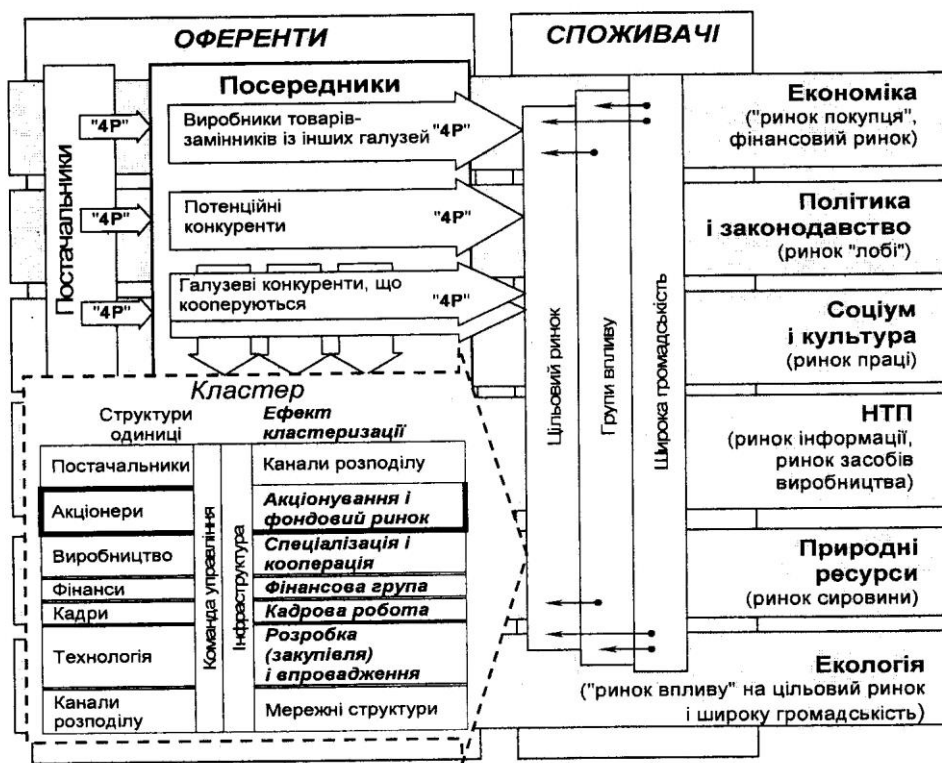

Рис. Модель формування транснаціоналізації взаємопов'язаних економічних систем мікро-, мезо-, макро-, мета- і мегарівнів (розроблено автором)

Прискорений соціально-економічний та науково-технічний розвиток окремих регіональних блоків країн і відставання інших на сучасному етапі розвитку світової економіки характеризуються як глобалізаційні і неоднорідні за масштабами. Формування кластерних утворень є провідним засобом підвищення конкурентоспроможності країн за умов здійснення кластерами ефективною зовнішньоекономічної діяльності на засадах інноваційного розвитку [1; 4]. Вплив діяльності ТНК на розвиток конкурентного середовища приймаючої країни є подвійним: з одного боку – позитивний (місцеві операції ТНК підвищують конкуренцію на ринках унаслідок продуктової диференціації, активної реклами, впроваджують нові продукти на базі інноваційного потенціалу корпорацій; уможливорюється реалізація великих інвестиційних проектів, створюються додаткові робочі місця тощо), а з другого – негативний (діяльність ТНК на національному ринку може спричинити викривлення в розподілі монопольних і конкурентних сил; корпорації під час створення нових робочих місць намагаються скоротити витрати за рахунок зменшення оплати праці персоналу, ігнорування соціальних та інфраструктурних програм тощо, що негативно позначається на економічному розвитку в цілому). При цьому наслідками впливу транснаціоналізації на розвиток конкурентного середовища через вказані форми впливу можна вважати зміну рівня концентрації на ринку, зміну бар'єрів входження в галузь, вплив на диференціацію продукції та її якість, отримання додаткових переваг власності, дуалістичну симетричність впливу іноземних ТНК на національне конкурентне середовище (табл. 1).

Прискорений соціально-економічний та науково-технічний розвиток окремих регіональних блоків країн і відставання інших на сучасному етапі розвитку світової економіки характеризуються як глобалізаційні і неоднорідні за масштабами. Формування кластерних утворень є провідним засобом підвищення конкурентоспроможності країн за умов здійснення кластерами ефективною зовнішньоекономічної діяльності на засадах інноваційного розвитку [1; 4]. Вплив діяльності ТНК на розвиток конкурентного середовища приймаючої країни є подвійним: з одного боку – позитивний (місцеві операції ТНК підвищують конкуренцію на ринках унаслідок продуктової диференціації, активної реклами, впроваджують нові продукти на базі інноваційного потенціалу корпорацій; уможливорюється реалізація великих інвестиційних проектів, створюються додаткові робочі місця тощо), а з другого – негативний (діяльність ТНК на національному ринку може спричинити викривлення в розподілі монопольних і конкурентних сил; корпорації під час створення нових робочих місць намагаються скоротити витрати за рахунок зменшення оплати праці персоналу, ігнорування соціальних та інфраструктурних програм тощо, що негативно позначається на економічному розвитку в цілому). При цьому наслідками впливу транснаціоналізації на розвиток конкурентного середовища через вказані форми впливу можна вважати зміну рівня концентрації на ринку, зміну бар'єрів входження в галузь, вплив на диференціацію продукції та її якість, отримання додаткових переваг власності, дуалістичну симетричність впливу іноземних ТНК на національне конкурентне середовище (табл. 1).

Таблиця 1

Симетричний дуалізм впливу іноземних ТНК на національне конкурентне середовище

Транснаціональні впливи	
Позитивні	Негативні
Приплив іноземного капіталу та активізація інвестиційного процесу	Звуження інвестиційного потенціалу через вивезення капіталу, транснаціональні злиття і поглинання
Зростання ефективності національного виробництва і рівня зайнятості	Захоплення ТНК найбільш розвинутих й перспективних сегментів внутрішнього ринку
Позитивний вплив на пропозицію, якість та асортимент товарів і послуг	Дискредитація цін через використання трансфертних цін ТНК
Технологічне оновлення галузей національної економіки	Технологічна консервація економіки через використання трансфертних цін ТНК
Розвиток експорту через світові транснаціональні структури	Стимування національного експорту через монополні позиції ТНК
Приріст ринкової частки у світовій економіці, сприяння інтеграції у глобальні ринки	Периферизація національної економіки, консервація її ресурсно-сировинної спеціалізації
Залучення зарубіжного досвіду ефективного менеджменту	Нейтралізація національних управлінських та соціоментальних традицій
Формування позитивного міждержавного іміджу держави	Неекономічне лобювання інтересів ТНК та політичний тиск на національний уряд

На основі дослідження новітніх тенденцій міжнародної монополізації капіталу і виробництва (зростання у світовій економіці частки монополізованого сектору з формуванням глобальних ТНК, випереджальна динаміка монополізації високотехнологічних галузей глобального виробництва, створення стратегічних альянсів з метою ефективного реалізації цілей глобальної експансії, зростання концентрації глобального наукового ресурсу у приватно-монополістичному секторі, набуття технологічного політикою ТНК глобальних рис, формування на базі зарубіжних підрозділів ТНК регіональних інноваційних кластерів та нових центрів нагромадження транснаціонального капіталу, становлення у світовому господарстві глобальних виробничих мереж та ін.) виявляється її глобальний характер, що знаходить свій багатовимірний прояв в охопленні нею практично всіх країн світу та всіх фаз суспільного відтворення на галузевому та територіально-регіональному рівнях [5].

Сучасні глобальні корпорації характеризуються не лише колосальними масштабами діяльності, але й стрімким зростанням надконцентрації їх капіталу, про що свідчить, зокрема, той факт, що протягом 1971 – 2008 рр. сумарні активи 10 найбільших світових корпорацій зросли у 29 разів, обсяги продажу – у 20 разів, а питома частка першої десятки світових ТНК у загальному обсязі активів 100 найпотужніших корпорацій у 2012 р. становила 28 %, у продажу – 27,5 %, а в загальній чисельності зайнятих – 10,5 % [10; 11].

Серед факторів, які справили вагомий каталізаційний вплив на масштаби та динаміку глобальної монополізації капіталу і виробництва, виокремлюються ключові: загострення конкурентної боротьби між провідними ТНК за перерозподіл світової економічної влади, якісно новий рівень концентрації і централізації капіталу, поглиблення асиметрії економічного та інноваційного розвитку країн, "технологічний відрив" американських ТНК від своїх основних конкурентів і формування у світовому господарстві нових центрів економічного суперництва, насамперед в азієському мегарегіоні [6; 7]. Глобальний характер монополізації капіталу і виробництва надає сучасним ТНК нового статусу у світових координатах та робить їх практично невідконтрольними традиційним інститутам глобального менеджменту. На цій основі виявлено, що глобальна монополізація капіталу поглиблює асиметрію глобального економічного розвитку через послаблення впливу на світо-

господарські процеси національних держав, трансформацію параметрів їх економічного суверенітету та підлив техніко-технологічної безпеки, створення умов нерівної конкуренції для відсталих країн, підпорядкування монополістичним інтересам дрібного та середнього немонополізованого секторів, поглиблення технологічного розриву між країнами, що залучені до процесів розробки й комерціалізації ключових інновацій, та державами-аутсайдерами цих процесів тощо [9].

Кластерне моделювання країн за індексом фінансового розвитку ВЕФ було здійснене на основі програмного продукту STATISTICA 6.0, що дало можливість виокремити 5 кластерів, які відображають ранжування країнових груп на сучасній фінансовій карті світу (табл. 2).

Таблиця 2

Результати кластерного аналізу рівня інтеграції країн у глобальний фінансовий простір за індексом фінансового розвитку ВЕФ (FDI)

Кластери	Країни та їх позиції в рейтингу за індексом фінансового розвитку	Середня оцінка індексу фінансового розвитку за кластером	Критерій оптимальної кількості кластерів (сума квадратів відхилень функції)
1 (12 країн)	США (1), Великобританія (2), Швейцарія (3), Сінгапур (4), Іспанія (5), Нідерланди (6), Гонконг (7), Канада (8), Японія (9), Німеччина (10), Франція (11), Австралія (12)	5,29	0,093
2 (8 країн)	Об'єднані Арабські Емірати (13), Малайзія (14), Бельгія (15), Швеція (16), Фінляндія (17), Ірландія (18), Норвегія (19), Австрія (20)	4,60	0,044
3 (11 країн)	Саудівська Аравія (21), Кувейт (22), Індія (23), Китай (24), Республіка Корея (25), Італія (26), Таїланд (27), Південна Африка (28), Ізраїль (29), Чилі (30), Бахрейн (31)	4,01	0,084
4 (10 країн)	Панама (32), Угорщина (33), Перу (34), Індонезія (35), Філіппіни (36), Єгипет (37), Бразилія (38), Туреччина (39), Україна (40), Аргентина (41)	3,22	0,062
5 (11 країн)	Пакистан (42), В'єтнам (43), Венесуела (44), Нігерія (45), Російська Федерація (46), Казахстан (47), Словаччина (48), Польща (49), Чехія (50), Мексика (51), Колумбія (52)	3,17	0,078

Сучасна центрально-периферійна модель світового фінансового ринку не є статичною, на сьогодні вона зазнає суттєвих модифікацій у зв'язку з формуванням в різних точках світового господарства нових центрів нагромадження фінансового капіталу. Встановлено, що до них належить низка країн із новостворюваними фінансовими ринками, такими, як у Південно-Східній Азії, котрі поступово нарощують свій конкурентоспроможний вплив у сфері міжнародних фінансів та претендують на перерозподіл регіональних сегментів світового фінансового ринку. Для країн Південно-Східної Азії це високий рівень валового внутрішнього нагромадження капіталу, низька частка державних витрат у ВВП, а також випереджальні темпи демографічного, інвестиційно-виробничого і технологічного розвитку порівняно з розвинутими країнами. Сфе-

ра фінансів, як наймобільніша ланка суспільного відтворення, в епоху глобалізації демонструє дедалі зростаючу самодостатність та незалежність від регуляторних механізмів макроекономічної політики держав світу.

В основу побудови моделі формування транснаціоналізації взаємопов'язаних економічних систем мікро-, мезо-, макро-, мета- та мегарівнів у процесі глобальної інтеграції країн Південно-Східної Азії з урахуванням його асиметричного характеру покладено принципи виокремлення матеріально-речової і соціальної складових. Ефективна взаємодія структурних складових запропонованої моделі характеризується синергічним полем конкурентоспроможності як системи: умов висококонкурентного розвитку; ключових факторів, що впливають на результати взаємодії різнорівневих соціально-економічних суб'єктів у глобальному середовищі; акселераторів прогресу в контексті загальноцивілізаційного розвитку. Специфіка формування та функціонування ТНК, посилення їх впливу на життєдіяльність і результативність національних економік надає їм статусу визначального фактора в міжнародній системі економічних зв'язків та функції міжнародного регулятора виробництва і розподілу продукції. Інтегрована класифікація стратегій ТНК за способом утворення, метою заснування філій, динамікою і спрямованістю розвитку, взаємодією з державою та входженням у транснаціональні процеси дозволила сформувати нові концептуальні положення, притаманні сучасному етапу формування і функціонування конкурентних стратегій ТНК (концепції: глобального управління, дієвої взаємодії, соціальної відповідальності, оцінювання часового параметра, гнучкої адаптації) та обґрунтувати тенденції їх розвитку. Міжкраїнний аналіз конкурентоспроможного розвитку дозволяє констатувати переорієнтацію основних показників макроконкурентоспроможності із традиційних (географічне положення, природні ресурси та ін.) у бік таких чинників, як висока продуктивність, якість життя населення, володіння новітніми технологіями, а також якість економічного середовища стосовно сприяння технологічному лідерству і формуванню успішної глобальної конкурентної стратегії.

Література: 1. Длугопольський О. В. Аналіз впливу макроекономічних дисбалансів на тенденції мирової торгівлі / О. В. Длугопольський, А. Ю. Жуковська // *Актуальні проблеми економіки*. – 2012. – № 3(129). – С. 37–43. 2. Орехова Т. В. Транснаціоналізація економічних систем в умовах глобалізації / Т. В. Орехова. – Донецьк : ДонНУ, 2007. – 394 с. 3. Столярчук Я. М. Глобальні асиметрії економічного розвитку / Я. М. Столярчук. – К. : КНЕУ, 2009. – 302 с. 4. Сазонцев І. Л. Діалектична єдність процесів глобалізації і регіоналізації світової економіки / І. Л. Сазонцев, А. Ю. Гладченко // *Актуальні проблеми економіки*. – 2011. – № 12(126). – С. 66–73. 5. Мадзігон В. М. Суть і необхідність державного регулювання економіки у світовому господарстві глобалізації / В. М. Мадзігон, М. В. Вачевський // *Актуальні проблеми економіки*. – 2011. – № 7(120). – С. 51–59. 6. Братюк В. П. Науково-технологічна складова зростання економіки Китаю в групі країн БРІКС / В. П. Братюк // *Актуальні проблеми економіки*. – 2012. – № 9(135). – С. 55–63. 7. Медвідь В. Ю. Стратегія територіального економічного розвитку: теоретичний аспект / В. Ю. Медвідь // *Економіка розвитку*. – 2013. – № 1(65). – С. 48–51. 8. Findlay R. Modeling Global Interdependence: Centers, Peripheries, and Frontiers / R. Findlay // *American Economic*

Review. – 2010. – Vol. 86. – No. 2. 9. Rostow W. W. The Process of Economic Growth / W. W. Rostow. – Oxford : Clarendon Press, 2009. – 287 p. 10. Lewis W. A. The Theory of Economic Growth / W. A. Lewis. – London : George Allen and Unwin, 2011. – 474 p. 11. General Accounting Office. Report GAO-OS-214 // International Monetary Fund. – Washington : GPO, 2001. – Pp. 48–55.

References: 1. Dlugopolskiy O. V. Analiz vliyaniya makroekonomicheskikh disbalansov na tendentsii mirovoy trgovli / O. V. Dlugopolskiy, A. Yu. Zhukovskaya // *Aktualni problemy ekonomiky*. – 2012. – No. 3 (129). – Pp. 37–43. 2. Orekhova T. V. Transnatsionalizatsiya ekonomichnykh sistem v umovakh hlobalizatsii [Transnationalization of Economic Systems in the Context of Globalization] / T. V. Orekhova. – Donetsk : DonNU, 2007. – 394 p. 3. Stoliarchuk Ya. M. Hlobalni asymetrii ekonomichnoho rozvytku [Global Asymmetry of Economic Development] / Ya. M. Stoliarchuk. – K. : KNEU, 2009. – 302 p. 4. Sazonets I. L. Dialektychna yednist protsesiv hlobalizatsii i regionalizatsii svitovoi ekonomiky / I. L. Sazonets, A. Yu. Hladchenko // *Aktualni problemy ekonomiky*. – 2011. – No. 12(126). – Pp. 66–73. 5. Madzihon V. M. Sut i neobkhdnist derzhavnogo reholiuvannya ekonomiky u svitovomu gospodarstvi hlobalizatsii / V. M. Madzihon, M. V. Vachevskiy // *Aktualni problemy ekonomiky*. – 2011. – No. 7(120). – Pp. 51–59. 6. Bratiuk V. P. Naukovo-tehnolohichna skladova zrostannia ekonomiky Kytaiu v hrupi krain BRIKS / V. P. Bratiuk // *Aktualni problemy ekonomiky*. – 2012. – No. 9 (135). – Pp. 55–63. 7. Medvid V. Yu. Stratehiia terytorialnoho ekonomichnoho rozvytku: teoretichnyi aspekt / V. Yu. Medvid // *Ekonomika rozvytku*. – 2013. – No. 1(65). – Pp. 48–51. 8. Findlay R. Modeling Global Interdependence: Centers, Peripheries, and Frontiers / Findlay R. // *American Economic Review*. – 2010. – Vol. 86. – No. 2. 9. Rostow W. W. The Process of Economic Growth / W. W. Rostow. – Oxford : Clarendon Press, 2009. – 287 p. 10. Lewis W. A. The Theory of Economic Growth / W. A. Lewis. – London : George Allen and Unwin, 2011. – 474 p. 11. General Accounting Office. Report GAO-OS-214 // International Monetary Fund. – Washington : GPO, 2001. – P. 48–55.

Інформація про автора

Шандрук Світлана Миколаївна – аспірант кафедри міжнародної економіки Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана (03680, Україна, м. Київ, пр. Перемоги, 54/1, e-mail: Svetlana_Shandruk@ukr.net).

Информация об авторе

Шандрук Светлана Николаевна – аспірант кафедри міжнародної економіки Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана (03680, Україна, г. Київ, пр. Победы, 54/1, e-mail: Svetlana_Shandruk@ukr.net).

Information about the author

S. Shandruk – postgraduate of International Economics Department of Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (54/1 Peremohy Ave., 03680, Kyiv, Ukraine, e-mail: Svetlana_Shandruk@ukr.net).

Рецензент
докт. екон. наук,
професор Попов О. Є.

Стаття надійшла до ред.
07.06.2013 р.

**СИСТЕМНЫЙ ПОДХОД К ПРОБЛЕМЕ ОПРЕДЕЛЕНИЯ
ВЗАИМОСВЯЗИ МОНЕТИЗАЦИИ, КАПИТАЛИЗАЦИИ
И СОЦИАЛИЗАЦИИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ**

УДК 330.14:330.32:658

Котова Ю. В.

Исследована логика социоэкономического развития в контексте определения расширенного и суженного воспроизводства процессов монетизации, капитализации и социализации. На основании системного подхода, с применением основных методик экономико-математического моделирования рассмотрена взаимосвязь отмечен-